

VZGOJNI NAČRT

Vzgojni načrt nastaja na osnovi oblikovane vizije in poslanstva šole, ki vključujeta vrednote, zapisane v obstoječi zakonodaji Republike Slovenije in dokumentih, usklajenih na nivoju Evropske unije ter z UNESCO cilji in načeli.

Vzgojni načrt šole izhaja iz ciljev osnovne šole in je del letnega delovnega načrta šole.

1 UVODNI DEL

Naša naloga je, da že v temeljih načrtovanja vzgojenega dela upoštevamo osnovne štiri stebre izobraževanja:

- a. **Prvi steber, učiti se, da bi vedeli**, poudarja razvoj vedenja, ustvarjalnega, kritičnega, samostojnega, izvirnega mišljenja. Učenje za doseganje ciljev tega področja v naši šoli najpogosteje srečamo.
- b. **Steber učiti se, da bi znali delati** je povezan z znanji potrebnimi za ustvarjanje materialnih dobrin, izvajanje storitev, gospodarsko rast in razvoj, blagostanje, zaslužek. Žal so neravnovesja na tem področju pogosto povezana s pretirano tekmovalnostjo, velikimi razlikami v razvoju, konflikti, uničevanjem okolja in izčrpavanjem virov.
- c. **Steber učiti se, da bi znali živeti v skupnosti in eden z drugim** izpostavlja humani razvoj, kar pomeni, da je dobrobit človeka (človeštva) merilo stvari, usmerjenost v trajnostni razvoj pa izraža skrb za okolje in prihodnost. Zato je potrebno sprejemanje povezanosti in soodvisnosti, sodelovanje, preseganje individualizma, egoizma, narcizma, zaprtosti v osebne, družinske in narodne meje. Zorenje v skupnosti in za skupnost, za osebno in planetarno celovitost.
- d. **Četrty steber, učiti se, da bi znali biti in živeti s seboj**, opozarja na pomen spoznavanja samega sebe in širjenje svojih zmožnosti, ustvarjalnosti, svobode in identitete. Učenci naj bi se naučili sprejemati sebe in skrbeti zase tako, da bi živeli v ravnotežju, vedrini, miru in bi uspešno reševali svoje probleme. Življenjska uspešnost je namreč v veliki meri povezana z našim samozavedanjem ter odnosi z drugimi ljudmi.

Temeljne vzgojne vrednote

Osnovna šola:

- omogoča vsem učencem razvoj ustvarjalnega, kritičnega mišljenja, presojanja in oblikovanja odločitev, reševanje problemov, prevzemanje odgovornosti in razvijanje pozitivne samopodobe.
- razvija sposobnosti razumevanja in spoštovanja drugih in drugačnih, sodelovanja in razumevanja soodvisnosti, oblikovanja skupnih vrednot in sožitja v različnosti.
- spodbuja skrbno in spoštljivo ravnanje z živo in neživo naravo, materialnimi in energetskimi viri, ohranjanje naravne in kulturne dediščine ter bogastva Zemlje (dopolnilo 2. člena Zakona o OŠ).
- omogoča učencem spoznavanje in razumevanje sebe in drugih v vsej njihovi različnosti, sprejemanje drugačnosti, odgovornosti za medsebojne odnose, mir in sožitje, vrednotenje svoje uspešnosti pri doseganju ciljev, reševanju lastnih problemov in problemov skupnosti.
- omogoča spoznavanje in razumevanje pomena skupnih vrednot in pravil in pripravljenosti sprejemanja posledic svojih dejanj, kadar so ta v nasprotju s potrebami in pravicami drugih ...

Cilji osnovnošolskega izobraževanja, vezani na vzgojne dejavnosti šole

- spodbujanje skladnega telesnega, spoznavnega, čustvenega, moralnega, duhovnega in socialnega razvoja posameznika z upoštevanjem razvojnih zakonitosti,

- omogočanje osebostnega razvoja učenca v skladu z njegovimi sposobnostmi in interesi, vključno z razvojem njegove pozitivne samopodobe,
- pridobivanje zmožnosti za nadaljnjo izobraževalno in poklicno pot, s poudarkom na usposobljenosti za vseživljenjsko učenje,
- vzgajanje in izobraževanje za trajnostni razvoj in za dejavno vključevanje v demokratično družbo, kar vključuje globlje poznavanje in odgovoren odnos do sebe, do drugih ljudi, do svoje in drugih kultur, do naravnega in družbenega okolja, do prihodnjih generacij,
- razvijanje zavesti o državni pripadnosti in narodni identiteti, vedenja o zgodovini Slovencev, njihovi kulturni in naravni dediščini ter spodbujanje državljske odgovornosti,
- vzgajanje za obče kulturne in civilizacijske vrednote, ki izvirajo iz evropske tradicije,
- vzgajanje za spoštovanje in sodelovanje, za sprejemanje drugačnosti in medsebojno strpnost, za spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

2 PREVENTIVNI PROGRAM

Osnovni cilj pri načrtovanju vzgojenega načrta je bil izdelati preventivni program na področju vzgojne dejavnosti. Preventivni program bo obsegal:

1. Proaktivne vzgojne dejavnosti,
2. svetovanje in usmerjanje,
3. individualni vzgojni načrt dela s posamezniki.

2.1 PROAKTIVNE VZGOJNE DEJAVNOSTI

DEJAVNOSTI	VSEBINA	IZVAJALCI, UDELEŽENCI
IZVAJANJE VZGOJNEGA NAČRTA RAZREDNIKA	- vzgojni načrt razrednika	razredniki
RAZREDNE URE	- v okviru LDN, - vrednote s poudarkom na medsebojnih odnosih, komunikaciji, pozitivni samopodobi, - razredne ure o uspešnem učnem delu, vključevanje učencev v načrtovanje, izvajanje in vrednotenje učenja, - oblikovanje oddelčnih in šolskih dogovorov o temeljnih vrednotah skupnega življenja (oblikovanje pravil oddelka), - poudarjanje in nagrajevanje zglednega vedenja učencev, pogovori o takem vedenju.	razredniki, učitelji in druge pedagoški delavci učenci
POKLICNO USMERJANJE	- predstavitve programov izobraževanja v vseh srednjih šolah, štipendije, - poklicno orientacija.	svetovalna delavka razredniki starši učenci
V OKVIRU POUKA IN SODELOVANJE S STARŠI	- vzpodbujanje pozitivnih vedenjskih vzorcev, - pomen sprotnega dela, delanja domačih nalog, izpiskov in sprotnega učenja,	učitelji in drugi pedagoški delavci starši

	- medvrstniška pomoč pri pouku.	učenci
RAZŠIRJENI PREVENTIVNI PROGRAM	- vzpodbujanje pozitivnih medosebnih odnosov	Zunanji sodelavci: - policist, - center za socialno delo, - zdravstveni delavci. učenci učitelji starši
SODELOVANJE S STARŠI	-predavanja za starše – starši kot pobudniki vsebin ter aktivni sodelavci - šolske prireditve – starši kot pomočniki pri zagotavljanju varnosti učencev na zabavnih prireditvah, - spodbujanje staršev k partnerskemu sodelovanju (redno prihajanje staršev na govorilne ure in roditeljske sestanke), - <i>starši kot somentorji učencem pri raziskovalnih nalogah ???</i>	učitelji in druge pedagoški delavci starši učenci
ŠOLSKA SKUPNOST	- šolski parlament sestavi pravilnik nagrajevanje lepega vedenja, medsebojne pomoči, prostovoljnega dela.	učenci učitelj, mentor ŠS
MEDSEBOJNA POMOČ UČENCEM	- prostovoljno delo, - mentorstvo starejših učencev mlajšim, - pomoč učenca sošolcu , ki se je prešolal ali je druge narodnosti.	učitelji in drugi delavci šole učenci
STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE PEDAGOŠKIH DELAVCEV	- izobraževanje s področja prepoznavanja in preprečevanja nasilja - izobraževanje s področja komunikacije in medosebnih odnosov	učitelji

2.2 SVETOVANJE IN USMERJANJE

Svetovanje in usmerjanje pomaga učencem pri reševanju problemov v zvezi z njihovim razvojem, delom, odnosih z drugimi, razvijanju samopresoje in prevzemanju odgovornosti.

Svetovanje in usmerjanje spodbuja razvijanje samovrednotenja, samokontrole, zavedanje svobodnih izbir v mejah, ki jih postavlja skupnost in razvijanje odgovornosti za lastne odločitve in ravnanja.

Cilji svetovanja in usmerjanja so, da se učenci učijo:

- oblikovati lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje,
- organizirati lastno delo za večjo učinkovitost,
- spremljati svojo uspešnost,
- razmišljati in presojeti o svojih vedenjih in ravnanjih drugih ljudi,
- prevzemati odgovornost in sprejemati posledice svojih dejanj,
- empatičnega vživljanja v druge,
- razumeti vzroke za neustrezna vedenja pri sebi in drugih,
- reševati probleme in konflikte,
- ustrezno ravnati v situacijah, v katerih je prisoten stres, strah, čustvena napetost, konflikti, apatičnost, frustracije, doživljanje neuspehov, depresija ...
- razvijati pozitivno samopodobo,
- dosežati druge cilje, ki si jih zastavi šola.

Usmerjanje in svetovanje se izvaja v okviru ur oddelčnih skupnosti, govorilnih ur za učence, ob sprotnem reševanju problemov. Izvajajo ga razrednik, učitelji, ki učenca poučujejo, strokovni delavci in zunanji sodelavci šole. Posebno vlogo imajo razrednik in svetovalna delavka šole.

Svetovanje in usmerjanje povezano z reševanjem individualnih ali skupinskih problemov učencev izvajajo razrednik, starši in za to usposobljeni strokovni delavci.

2.3 INDIVIDUALNI VZGOJNI NAČRT DELA S POSAMEZNIMI UČENCI, (KI KAŽEJO ODKLONSKA VEDENJA)

2.3.1 PROGRAM DELA Z UČENCI od 1. do 3. razreda:

- individualni pogovori
- poučne zgodbe
- bonton
- vzgojne teme SPO
- socialne igre
- medrazredna srečanja
- izdelovanje plakatov/igra vlog (komunikacija)

2.3.2 PROGRAM DELA Z UČENCI od 4. do 9. razreda:

Možne oblike dela s posameznimi učenci:

- v začetku šol. leta bomo predvideli zaključene ocene in sledili cilju,
- sprotno bomo pregledovali realizacijo plana,
- v primerih, kjer bo potrebno, se bomo **UČILI UČITI** (vsak predmet ima svoje posebnosti, poudarek bo na sprotnem delu).

Izvajanje programa **DOBRE KOMUNIKACIJE in obvladovanje konfliktov.**

- Delo po priročniku **KONFLIKT IN KOMUNIKACIJA: Vodnik skozi obvladovanje konfliktov.**

Zap. Št.	PROGRAM	CILJI PROGRAMA
1.	JAZ	SPOZNAVANJE SEBE: -odkrivanje osebnih vrednot in prepričanj -izvor svoje odzivnosti ob konfliktih - kako je posameznikovo samospoštovanje in samopodoba odvisna od konflikta.
2.	TI	Cilji tega poglavja je oblikovanje samospoštovanja, spoznavanja različnosti

		<i>drugih in enkratnosti vsakega človeka.</i>
3.	JAZ IN TI	<i>Učenci se učijo učinkovite komunikacije, poslušanja drugih, jasnega izražanja in se tem razumevanje sebe in drugih.</i>
4.	JAZ NASPROTI TEBI	<i>Učenci raziskujejo izvore in posledice konfliktov.</i>
5.	JAZ S TEBOJ	<i>Cilji tega poglavja so spoznati in uporabiti metode komunikacije »brez poraženca«.</i>
6.	MI	<i>Učenci odkrivajo osnovne človekove pravice in njihovo povezanost s konfliktom.</i>

3 USTVARJANJE POGOJEV ZA ŽIVLJENJE IN DELO NA ŠOLI

3.1 VZGOJNI POSTOPKI IN UKREPI

3.1.1 VZGOJNI POSTOPEK: RESTITUCIJA

Restitucija (povračilo škode) omogoča ustvarjalno soočanje z napakami, ki so na ta način tudi priložnost za učenje novih vedenj in popravilo napak.

Poravnava škode je postopek poravnave povzročene škode z delom ali kako drugače. V nasprotju s kaznovanjem poudarja pozitivno reševanje problemov.

Temeljna načela restitucije so:

- Poravnava je smiselno povezana s povzročeno psihološko, socialno ali materialno škodo.
- Zahteva odločitev in napor tistega, ki je škodo povzročil.
- Oškodovanec jo sprejme kot primerno nadomestilo povzročene škode.
- Spodbuja pozitivno vedenje ne obrambnih vedenj kot kritika in kazen, ter poudarja vrednote.
- Ni kaznovalca, učenec ustvarjalno rešuje problem.

Če je učencem dovoljeno napraviti in popravljati napake, je večja verjetnost, da bodo pripravljene spreminjati vedenje, lažje bodo razumeli napake drugih in kot odrasli ne bodo avtoritarno kaznovali.

3.1.2 VZGOJNI UKREPI

Vzgojni postopki obsegajo posledice kršitev pravil šole. Uporabljajo se, kadar učenci niso pripravljene sodelovati pri reševanju problemov in so bile predhodno izvedene vse druge vzgojne dejavnosti. Učencem pomagajo spoznavati njihove obveznosti do drugih ljudi in pomen pravil v družbeni skupnosti. Izvajanje vzgojnih ukrepov je povezano z nudenjem podpore in vodenjem učenca, iskanjem možnosti in priložnosti za spremembo neustreznega vedenja. Pri tem sodelujejo učenec, starši in strokovni delavci šole, ki skupaj oblikujejo predloge za rešitev.

Vzgojni ukrepi so lahko:

- Ukinitve nekaterih pravic, ki so povezane s kršitvami pravil šole, s pridobljenimi statusi učencev, ugodnostmi, ki jih šola nudi učencem izven predpisanih dejavnosti in standardov ...

- Povečan nadzor nad učencem v času, ko je v šoli, a ne pri pouku.
- Zadržanje na razgovoru po pouku v zvezi z reševanjem problemov v soglasju staršev.
- Kadar učenec pogosto ogroža varnost, ne upošteva navodil in zato šola ne more prevzeti odgovornosti za varnost in izvedbo pedagoškega procesa izven prostorov šole (dnevi dejavnosti, tabori, šole v naravi ...), šola poskrbi za dodatno spremstvo strokovnega delavca ali pa za takega učenca organizira nadomestni vzgojno-izobraževalni proces v šoli.
- Odstranitev od pouka: mogoča je, kadar učenec s svojim vedenjem onemogoča izvajanje pouka kljub predhodnim pogovorom, dogovorom in opozorilom. Cilj odstranitve je vzdrževanje jasno postavljenih mej, sprejemljivega vedenja in omogočanje resnega sodelovanja učenca in učitelja pri reševanju problema ter omogočanje nemotenega učenja drugih učencev v oddelku. Učenec v času odstranitve opravlja delo pod nadzorom strokovnega delavca, ki ga določi ravnatelj. Strokovni delavec mu lahko pomaga pri reševanju problema, zaradi katerega ni pri pouku. V primeru odstranitve učenca od ure pouka, mora učitelj z njim opraviti razgovor še isti dan, oziroma čim prej, skupaj pregledata opravljeno delo in se dogovorita o nadaljnjem sodelovanju.

O vzgojnih ukrepih se vodijo ustrezni zapisi.

3.1.3 VZGOJNI OPOMIN

Vzgojni opomin se izreče, kadar so izčrpana vsa pedagoška sredstva vsebovana v vzgojnem načrtu šole. Izrek vzgojnega opomina je povezan z obveznostjo izvajanja usmerjenih individualiziranih proaktivnih, svetovalnih in drugih vzgojnih dejavnosti in s sodelovanjem zunanjih institucij (svetovalni centri, centri za socialno delo, dispanzerji za psihohigieno itd.). V skrajnem primeru je posledica vzgojne kazni premestitev učenca v drugi oddelk ali šolo, v nekaterih primerih tudi brez soglasja staršev. Odločitev o tem mora biti podprta s strokovnimi mnenji sodelujočih institucij.

3.2 IZVAJANJE VZGOJNEGA NAČRTA NA ŠOLI

Pri vzgoji je zelo pomembna **doslednost**, kar pomeni, da vsi sodelujoči sprejmejo in dosledno izvajajo vzgojni načrt. Če želimo, da bo vzgojni načrt zaživel, se moramo tako učitelji kot starši potruditi, da bomo delali usklajeno in dosledno.

Pozornost bomo namenili sprotnemu vodenju in beleženju samoocene. Na razrednih urah bodo učenci sami izdelali in zapisali cilje, kaj so pripravljene storiti, za dobre odnose, boljše znanje,...

Vzporedno pa bodo tudi učitelji izdelali svoj načrt za doseganje enakih ciljev.

Vzgojne dejavnosti:

- razvijanje ugodne socialne klime, občutka varnosti, zaupanja in sprejetosti, medsebojne povezanosti in sodelovanja,
- oblikovanje oddelčnih in šolskih dogovorov o temeljnih vrednotah skupnega življenja in načinih ravnanja – pravila šole in oddelčnih skupnosti,
- izvajanje razvojnih in drugih projektov šole,
- razvijanje socialnih veščin, vrstniško svetovanje in posredovanje ...
- izrekanje pohval in nagrad,
- obravnavanje različnih življenjskih problemov in usposabljanje za reševanje le-teh,
- navajanje na procese samovrednotenja, samokontrole in sprejemanja odgovornosti,
- spodbujanje zavedanja svobode in omejitev v izbiranju vedenja,
- izvajanje dejavnosti, ki povezujejo učence, delavce šole, starše in lokalno skupnost,
- načrtno in sistematično vključevanje staršev v življenje in delo šole,
- izvajanje preventivnih dejavnosti za preprečevanje zasvojenosti, nasilništva in drugih odklonskih pojavov,

- spoznavanje okoliščin, v katerih se pojavljajo za šolo značilni problemi, odzivnost in pravočasnost pri reševanju problemov.

Pri tem moramo upoštevati:

- da vsega ni moč rešiti s formalnimi predpisi,
- skupna pravila omogočajo enotno delovanje,
- enotni načrt omejuje samovoljo in vzpostavlja večjo odgovornost in pripadnost,
- vzgoja je dolgotrajen in neprekinjen proces, da bi učencem sproti dajali povratne informacije o njihovem vedenju, smo izdelali načrt, ki bi tudi učencem dajal povratno informacijo v kolikšni meri je njegove vedenje sprejemljivo za okolico in kaj lahko stori, da vedenje popravi in izboljša odnose.

3.2.1 SODELOVANJE S STARŠI

Starši so nepogrešljiv člen vzgoje in zaradi tega je nujno sodelovanje med starši in šolo. Odgovornost starša je, da se zanima za svojega otroka, redno prihaja v šolo ter sodeluje z razrednikom in ostalimi učitelji.

Naloga **razrednika** je, da sledi otrokovemu razvoju, ga usmerja, sodeluje s starši in jih obvešča.

V posameznih primerih, ko se starši oziroma skrbniki ne vključujejo v reševanje problemov povezanih z njihovimi otroki ali jih zanemarjajo, se šola poveže z zunanjimi inštitucijami (centri za socialno delo, svetovalni centri in ostale pristojne institucije). Cilj je sprejetje dogovora o medsebojnem sodelovanju in vzajemnih odgovornostih.

3.2.2 VODENJE VZGOJNIH UKREPOV UČENCA

Za sledenje in spremljanje učenčevega vedenja ima vsak razrednik mapo vzgojnih ukrepov za učence, ki se ne držijo Hišnega in Šolskega reda.

3.2.3 VPIS V DNEVNIK

Lažje kršitve:

- ponavljajoče obračanje
- klepetanje
- ponavljajoče zamujanje k pouku
- neprimerno obnašanje v jedilnici, knjižnici,
- uporaba grdih, neprimernih besed, kletvic
- drugo, po presoji učitelja

Vpise lažjih kršitev lahko učenec izbriše z dobro opravljeno nalogo, ki si jo izbere sam ob prisotnosti učitelja, kjer je dobil vzgojni vpis. Ta učitelj nadzoruje opravljanje naloge in ta vpis izbriše. Učenec lahko vpis izbriše v roku 5 delovnih dni. Če učenec brisanje vpisov izkorišča, se »kazeni« zaostri oz. se mu pravica do izbrisa vzame. Učenec lahko izbira med:

- pomoč sošolcu
- pomoč učitelju
- čiščenje (pometanje) okolice šole
- skrb za red in mir v razredu
- ponovitev in obnovitev snovi
- obeležitev pomembnih dni
- drugo – predlogi učenca ali učitelja

Težje kršitve:

- ogrožanje varnosti sebe in drugih
- žaljenje, poniževanje
- nasilje
- nespoštljiv odnos učenec – učitelj
- namerno poškodovanje tuje lastnine
- drugo, po presoji učitelja

UKREPI:

glej Pravila šolskega reda

4. VELJAVNOST VZGOJNEGA NAČRTA

Vzgojni načrt je bil sprejet dne 24. 9. 2015 na seji Sveta šole, po predhodnem usklajevanju učiteljskega zbora, sveta staršev in šolskega parlamenta in velja od 1. 10. 2015. S tem dnem preneha veljati Vzgojni načrt, sprejet 25. 6. 2013.

Predsednica Sveta šole:
Ivica Šemrov

Priloga: Pravila šolskega reda.

PRILOGE

- 1. OBVESTILO O ZADOLŽITVI DELA**
- 2. MAPA VZGOJNIH UKREPOV**
- 3. PROGRAM SODELOVANJA S STARŠI, ZABELEŽKE O UČENCU**

OBVESTILO O ZADOLŽITVI DELA

Ime in priimek učenca: _____

Datum zglasitve pri mentorju programa: _____

Pogovor z razrednikom: _____

NAVODILA MENTORJA PROGRAMA:

POROČILO O OPRAVLJENEM DELU: (izpolni vodja naloge)

Podpis:

Datum zglasitve pri mentorju programa po opravljenem delu: _____

Datum oddaje poročila razredniku: _____

Podpis učenca:

Podpis razrednika:

(ime in priimek učenca)

Datum prvega vpisa v dnevnik vzgojnih ukrepov: _____

Datum drugega vpisa v dnevnik vzgojnih ukrepov: _____

Obvestilo staršem: _____

POROČILO O SODELOVANJU UČENCA V PROGRAMU	SODELOVANJE S STARŠI

POROČILO O SODELOVANJU UČENCA V PROGRAMU	SODELOVANJE S STARŠI